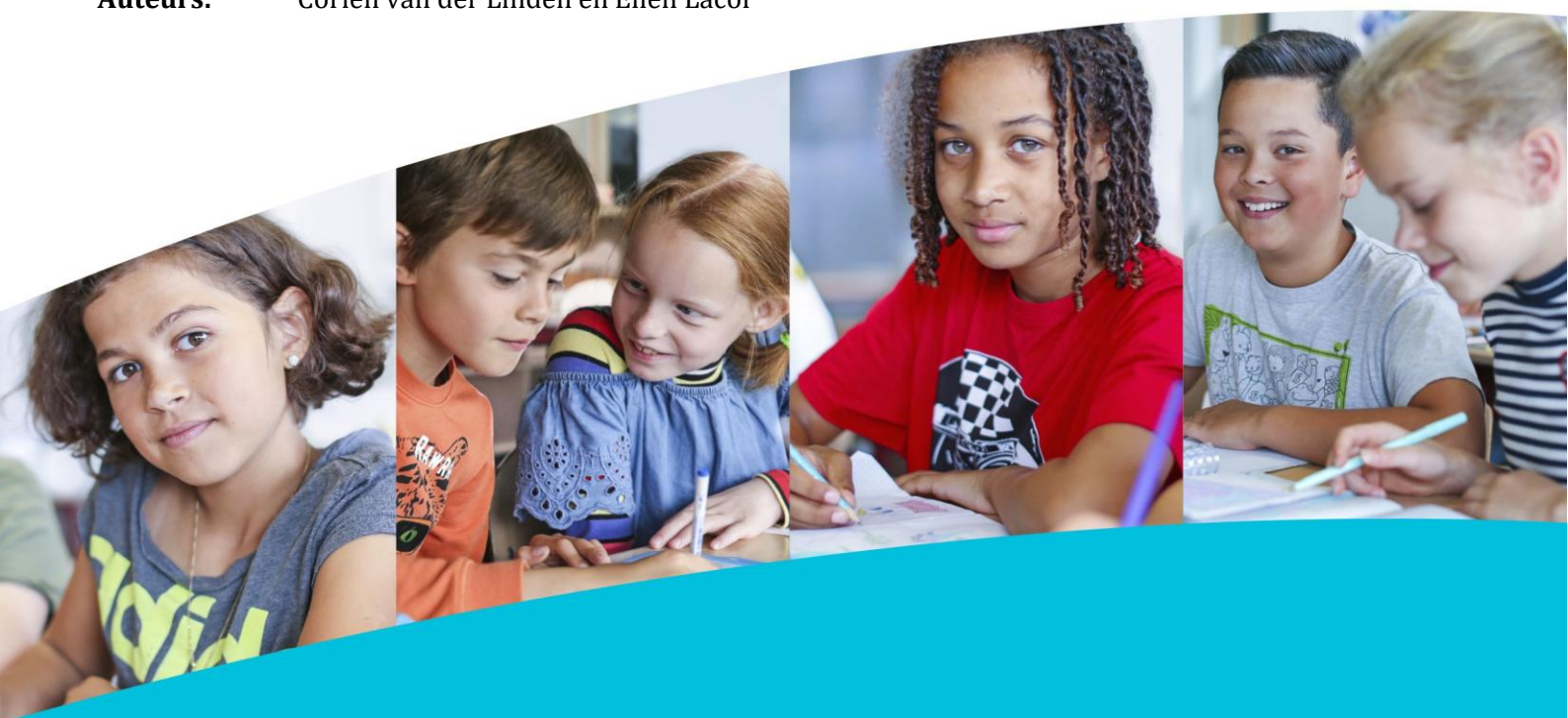

Onderwijsmonitor Gorinchem

Management summary

schooljaar 2023-2024

Datum: 24 februari 2025
Afdeling: R&D – Onderzoek & Toetsservice
Auteurs: Corien van der Linden en Ellen Lacor

Inhoudsopgave

Introductie	3
Samenvatting	3
Aantal ve-doelgroepkinderen	3
Bereik voorscholen.....	4
Kengetallen	5
Cito-toetsresultaten.....	6
Resultaatambities.....	6
Aandachtspunten	8
Bijlage 1 Notitie herziening vve-indicering mei 2021	9
Bijlage 2 Schoolweging.....	10
Bijlage 3 Analyse non bereik kinderopvang.....	11

Introductie

Deze management summary betreft de resultaten van de 14de Onderwijsmonitor naar de voor- en vroegschoolse educatie in de gemeente Gorinchem schooljaar 2023-2024. Deze meting geeft net als de voorgaande monitoronderzoeken inzicht in onder meer:

het aantal ve-doelgroepkinderen 2 en 3 jaar, het aantal ve-locaties, deelname aan voorschoolse voorzieningen en inzicht in de leerresultaten van de leerlingen op de vve-scholen.

De betrokken partijen Jong JGZ, SKG, peuterspeelzaal De Aanlegsteiger, kinderdagverblijf Alexandra, kinderdagverblijf Kinderkamer Vuren, het Hazendonkje in Schelluinen en de basisscholen hebben hun medewerking verleend aan deze meting door het aanleveren van de benodigde gegevens. Het analyse is gebaseerd op de door de betreffende instellingen aangeleverde gegevens en informatie zomer/najaar 2024, alsook op de gegevens van het CBS (peildatum 1 januari 2024).

Jong JGZ is verantwoordelijk voor de indicering van de ve-doelgroepkinderen. De kinderopvang kan signaleren en dit voorleggen aan Jong JGZ, waarna Jong JGZ al dan niet indiceert. Bijlage 1 betreft de notitie met de afspraken over de ve-doelgroep.

Het schoolgewicht 2022 – 2023 is als criterium gehanteerd voor de bepaling van vve-basisscholen. Met een schoolgewicht van 30 of meer behoort de school tot de groep van vve-scholen (zie bijlage 2). Dit leidde ertoe dat - net als voorgaande meting - zes van de twaalf basisscholen als vve-school zijn getypeerd.

Voor de uitgebreide resultaten, zie de rapportage Onderwijsmonitor 2023-2024.

Samenvatting

Aantal ve-doelgroepkinderen

Volgens opgave van Jong JGZ is in mei 2024 het aantal ve-geïndiceerde kinderen 163 (59 2-jarigen en 104 3-jarigen)¹. Dat is iets minder dan de 176 geïndiceerde kinderen in april 2023. Bij deze meting neemt met name het aantal door Jong JGZ geïndiceerde 2-jarigen weer iets af.

→ 2-jarigen: 59 (2023: 66; 2022: 83)
→ 3-jarigen: 104 (2023: 110; 2022: 105)
→ totaal: 163 (2023: 176; 2022: 188)

Volgens de CBS-cijfers d.d. januari 2024 is het aantal kinderen van 2 en 3 jaar 824 (was 786):

- het aantal kinderen van 2 jaar is 403 (was 418);
- het aantal kinderen van 3 jaar is 421 (was 368).

¹ Jong JGZ heeft het aantal van 167 doorgegeven met de opmerkingen dat enkele daarvan nog niet de 2-jarige leeftijd hebben bereikt. Om die reden is dit aantal verminderd met 4. Jong JGZ kon in hun opgave geen onderscheid maken tussen 2- en 3-jarigen. Voor het verkrijgen van de verhouding 2- en 3-jarigen binnen de 163 zijn ervaringscijfers gebruikt.

Uitgaande van de gegevens van Jong JGZ heeft 20% van alle kinderen van 2 en 3 jaar, een ve-indicatie (2023: 22%; 2022: 24%).

Er is – net als bij de vorige meting – een verschil in het aantal door Jong JGZ geïndiceerde kinderen van 2 en 3 jaar en het aantal ve-kinderen dat een voorschool bezoekt. Volgens opgave van de kinderopvanginstellingen komt het aantal 3-jarigen ve-kinderen dat een voorschool (SKG/De Aanlegsteiger) bezoekt op 112 en is daarmee *hoger* dan het door Jong JGZ opgegeven aantal 3-jarigen ve-kinderen (104). Om die reden is het aantal driejarige ve-kinderen die een voorschool bezoekt op basis van ervaringscijfers gecorrigeerd naar 99 (88% - op basis van ervaringsgegevens). Het aantal tweejarige ve-kinderen dat een voorschool bezoekt is 40 (geen correctie).

Het percentage 4- en 5-jarige doelgroepkinderen is elke meting rond de 20%.

Bereik voorscholen

Ruim zeven op de tien kinderen in de leeftijd van 2 en 3 jaar (72%, was in 2023 ook 72%) bezoekt een kinderopvanginstelling. Van alle kinderen van 2 en 3 jaar in de kinderopvang gaan er meer ve-kinderen naar een peuterspeelzaal dan naar een kinderdagverblijf.

Na correctie bezoekt 85% (was 81% in 2023 en 84% in 2022) van alle door Jong JGZ ve-geïndiceerde kinderen een voorschool (139/163).

- Het bereik is **85%** en is daarmee iets hoger dan bij de vorige meting (81%).
- onder 2-jarigen: 68% (= 40 van de 59) – was: 67%
 - onder 3-jarigen: 95% (= 99 van de 104) – was: 90%

55% van de kinderen die een peuterspeelzaal bezoeken, behoort tot de ve-doelgroep. Voor de kinderdagverblijven is dat 4%.

In totaal is 26% van alle 2- en 3-jarigen die een kinderopvang bezoeken, een ve-doelgroepkind – door Jong JGZ geïndiceerd (vorige meting 28% - voor correctie).

Omdat nagenoeg alle kinderopvanginstellingen een ve-aanbodlocatie zijn, kan gesteld worden dat van alle 2- en 3-jarige kinderen die een kinderopvanginstelling bezoeken, bijna allemaal een ve-aanbodlocatie bezoeken.

Het aantal kinderen dat naar de kinderopvang gaat, is gelijk aan de vorige meting, maar lager dan metingen daarvoor (72%, 2023: 72%; 2022: 82%). Uit een extra analyse blijkt wederom dat het vooral om 2-jarige kinderen zonder ve-indicatie gaat (zie bijlage 3).

Kengetallen

1. Aantallen ve-kinderen

	totaal aantal kinderen	door Jong JGZ geïndiceerd als ve-doelgroep
– Jong JGZ (2 en 3 jaar)	824 (CBS)	163 (20%) (2023: 22%; 2022: 24%)
– in de kinderopvang (2 en 3 jaar)	596 van de 824	139*

* na correctie – zie pagina 6.

2. Aantallen ve-(aanbod)locaties en aantal plaatsen

	locaties
– peuterspeelzaal	12 van de 12
– kinderdagverblijf	4 van de 8

3. Bereik 2- en 3-jarigen – basis: Jong JGZ gegevens

	alle 2- en 3-jarigen	ve-doelgroep (Jong JGZ indicatie)
	824	163
→ op voorschool (na correctie)		139
		bereik 85% - 2-jarigen: 68% - 3-jarigen: 95% (81% in 2023 en 84% in 2022)

4. Bereik 2- en 3-jarigen – bezoekt ve-aanbodlocatie/in de kinderopvang

	alle 2- en 3-jarigen
– peuterspeelzaal	258
– kinderdagverblijf	338
totaal in de opvang	596

4b. Bereik 2- en 3-jarigen – in vergelijking met 2023: iets meer 2-jarigen bezoeken kinderopvang

totaal in de opvang	alle 2- en 3-jarigen	2-jarigen	3-jarigen
– 2022	638	323	315
– 2023	568	248 (= 23% minder)	320
– 2024	596	269 (= 8% meer)	327

In schema

	alle 2- en 3-jarigen (824)	
	aantal niet-ve: 661 (80%)	aantal ve door Jong JGZ geïndiceerd: 163 (20%)
		Jong JGZ geïndiceerd én bezoekt voorschool: 139* (85%)

*gecorrigeerd - zie pagina 6.

Cito-toetsresultaten

Deze samenvatting spitst zich toe op de Cito-toetsresultaten leerjaar 3². Voor **spelling** leerjaar 3 geldt dat in 2023- 2024 en de drie schooljaren daarvoor, de totaalscores *hoger* liggen dan het landelijk gemiddelde van 50. Het onderscheid tussen vve-scholen en niet vve-scholen is wat wisselend. Net als eerdere metingen behalen de niet vve-scholen gemiddeld hogere scores dan de vve-scholen. In 2023-2024 is het verschil echter iets kleiner. Alle totaalscores van alle schooljaren **technisch lezen** leerjaar 3 liggen hoger dan het landelijk gemiddelde van 50. Het verschil tussen vve-scholen en niet vve-scholen is wisselend. In schooljaar 2023-2024 is er geen verschil. Bij **begrijpend lezen** leerjaar 3 is de totaalscore van 2023-2024 hoger dan het landelijk gemiddelde. Echter, het aantal scores is beperkt waardoor het gemiddelde door uitschieters sterk beïnvloed kan worden. In 2023-2024 is een verschil te zien tussen de vve-scholen en niet vve-scholen: de leerlingen op een vve-school scoren aanzienlijk lager dan leerlingen op een niet vve-school.

Resultaatambities

Aangezien door het eerder vervallen van de leerlinggewichten niet (meer) bekend is welke leerling een vve-leerling is, zijn voor de resultaatambities de gegevens van de leerlingen van de vve-scholen gebruikt (schoolgewicht 30 of hoger).

We benadrukken dat deze resultaten gebaseerd zijn op de door de scholen aangeleverde gegevens en dat niet alle scholen de Cito-toetsen afnemen.

Ambitie 1. Bereik voorscholen

Streven is dat 70% van de 2- en 3-jarige ve-kinderen een voorschool bezoekt.

- schooljaar 2018-2019: 53%
- schooljaar 2019-2020: 48%
- schooljaar 2020-2021: 66%
- schooljaar 2021-2022: 84%
- schooljaar 2022-2023: 81%
- schooljaar 2023-2024: 85%.

→ Met een bereik van **85%** onder 2- en 3-jarige ve-kinderen is de ambitie van minimaal 70% bereik **behaald**.

² De scholen met een schoolgewicht van 30 of hoger worden vve-scholen genoemd.

Ambitie 2. Alle leerlingen alle scholen - Technisch Lezen E3

Het streven is dat het percentage voldoende (niveau A, B en C samen) op technisch lezen (DMT) eind groep 3 (alle leerlingen) minimaal op het niveau van de vorige meting (79%) ligt.

Leerjaar 3 DMT eind groep 3:

- schooljaar 2019-2020: 74% voldoende
- schooljaar 2020-2021: 85% voldoende
- schooljaar 2021-2022: 84% voldoende
- schooljaar 2022-2023: 79% voldoende
- schooljaar 2023-2024: 77% voldoende

→ Voor 2023-2024 ligt het percentage voldoende op **77%** en daarmee is deze ambitie voor 2023-2024 **niet behaald**.

Ambitie 3. Alle leerlingen vve-scholen - Technisch Lezen

Voor de leerlingen van de vve-scholen 2023-2024 wordt gestreefd naar een percentage voldoende scores (niveau A, B en C samen) op technisch lezen (DMT) eind groep 4 dat *hoger ligt* dan het niveau van eind groep 3 in 2022-2023. In schooljaar 2022-2023 is het percentage leerlingen van vve-scholen groep 3 dat voldoende scoort op de eindtoets technisch lezen (DMT) groep 3: **74%**. Dit cohort scoort in schooljaar 2023-2024 **78%** voldoende op de eindtoets groep 4.

→ Met **78%** voldoende op technisch lezen (DMT) eind groep 4 is de score van dit cohort *hoger* dan vorig schooljaar en is de ambitie **wel behaald**.

NB landelijk gezien is het percentage voldoende (A, B en C samen) 75%. Hier is sprake van het zogenaamde 'plafonddefect': hoger is bijna onrealistisch.

Ambitie 4. Alle leerlingen alle scholen - Begrijpend Lezen E4

Het streven is dat het percentage voldoende scores begrijpend lezen E4 2023-2024 van de leerlingen op alle scholen minimaal op het niveau van 2022-2023 ligt.

- 2022-2023: 80%
- 2023-2024: 78%

→ Het resultaat van 2023-2024 is dat **78%** van de leerlingen van alle scholen voldoende scoort op de toets E4 begrijpend lezen. Dat is iets lager dan het percentage van 2022-2023. Daarmee is ambitie 4 **niet behaald**.

Ambitie 5. Alle leerlingen vve-scholen - Begrijpend Lezen E4

In 2022-2023 scoorde 80% van de leerlingen op de vve-scholen voldoende op toets E4 Begrijpend Lezen. Het streven is dat 85% van de leerlingen op de vve-scholen voldoende (niveau A, B en C samen) scoort op de toets E4 begrijpend lezen.

→ Het resultaat van 2023-2024 is: **74%** van de leerlingen van de vve-scholen scoort voldoende op de toets E4 begrijpend lezen. Daarmee is de ambitie **niet behaald**.

Aandachtspunten

Registratie 2- en 3 jarigen door Jong JGZ

- Jong JGZ: registreer alle kinderen -inclusief de ve-geïndiceerde kinderen- de 2- en 3-jarige separaat, zodat er vier categorieën ontstaan (ve-wel/niet geïndiceerd: voor 2-jarigen en voor 3-jarigen). Ga hierover in gesprek met de gemeente.

Aanvullende resultaatambitie: groep 2

- Inventariseer de mogelijkheden voor het in kaart brengen van de leervorderingen/-resultaten groep 2 met focus op vve-leerlingen/scholen:
 - hoe brengen scholen de leerresultaten van groep 2 leerlingen in kaart? Welke leerlingvolgsystemen worden gebruikt?

Jong JGZ en kinderopvang

- Continueer de contacten tussen Jong JGZ en de kinderopvang. Inhoudelijke thema's: registratie en afstemming; kinderopvang kan signaleren waarna Jong JGZ indiceert.
- Zet in op 2-jarigen, zodat meer 2-jarigen een kinderopvanglocatie bezoeken.
 - Er kan een resultaatambitie worden afgesproken voor bereik onder 2-jarigen, bv streven 70% (is nu 68%)

Kinderopvang en basisscholen

- Continueer / intensiveer de warme overdracht en de wederzijdse bezoeken kinderopvanginstellingen - basisscholen.

Bijlage 1 Notitie herziening vve-indicering mei 2021

Betreft Gemeente Gorinchem - herziening indicatoren vve indicering
Van Werkgroep Indicering (d.d. 22 april)
Ella Hendriks & Caroline Immerzeel – gemeente Gorinchem; Alette Lemmen – JP Waale; Winnie Boeter & Nel Schalk – De Poorter; Shirley Schaap – SKG; Ellen de Klein – Jong JGZ; Corien van der Linden – CED-Groep
Datum bij vve-overleg 12 mei 2021

Met de *Herziene aanpak Onderwijsmonitor* (18 maart 2019) is afgesproken dat de professional bepaalt welke kinderen een vve indicatie krijgen. Nadere afstemming bleek echter gewenst. Op do 22 april 2021 is een aantal vve-werkgroepleden hiervoor online bij elkaar geweest. NB Bij een indicering staan *omgevingsfactoren* centraal.

1. 2 tot 4 jarigen - voorscholen

Jong JGZ indiceert al dan niet op signalering van de kinderopvangorganisaties op onderstaande indicatoren:

- (risico op) taalachterstand
- (risico op) achterstand motorische ontwikkeling
- (risico op) achterstand sociaal-emotionele ontwikkeling
- (risico op) belemmerende thuisomgeving (bv schuldsanering of kort in NL, of NL thuis geen voertaal)
- Andere reden, namelijk...

2. 4 jaar of ouder - vroegscholen

- Voor de basisscholen volstaat het **CBS schoolgewicht** (zie bijlage 2).
 - voordeel is dat scholen niet meer handmatig de vve-lln aan moeten geven;
 - en dat het onderscheid wel/geen vve-basischool blijft bestaan en de basis vormt voor de terugkoppeling van de Cito-toetsresultaten
 - nadeel is dat het bereik op *leerlingniveau* niet meer kan worden gemeten alsook de Cito-resultaten niet.
- ➔ Echter, 10 jaar Onderwijsmonitor laat zien dat het bereik al jaren stabiel rond de 85% ligt (85% van de vve-lln 4 en 5 jaar bezoekt een vroegschool).

Schoolgewichten – zie bijlage 1 van dit rapport

Vanaf schooljaar 2019-2020 (1 oktober 2019) is het zogenaamde schoolgewicht van kracht. Schoolwegingen liggen tussen de 20 (licht) en 40 (zwaar). Hoe hoger de weging hoe zwaarder de populatie. Het gemiddelde ligt op 30.

Bijlage 2 Schoolweging

Schooljaar 2018-2019 was het laatste jaar waarin de gewichtenregeling is gehanteerd. Vanaf schooljaar 2019-2020 (1 oktober 2019) is het zogenaamde schoolgewicht van kracht. Schoolwegingen liggen tussen de 20 (licht) en 40 (zwaar). Hoe hoger de weging hoe zwaarder de populatie. Het gemiddelde ligt op 30.

In de volgende tabel zijn de schoolwegingen voor Gorinchem per school weergegeven voor de schooljaren 2022-2023, 2021-2022 en 2020-2021 en het 3-jaarsgemiddelde. De grijs gearceerde scholen zijn de vve-scholen (schoolgewicht van 30 of hoger).

BRIN	Schoolnaam	2022-2023	2021-2022	2020-2021	3jaarsgem.
05HA	KBS Mariëngaarde	32,12	32,34	32,26	32,24
06NX	Dominee Koelmanschool	30,24	29,93	30,41	30,19
06VN	Jenaplanschool Gorkum	26,03	25,26	25,61	25,63
12ZT	De Tamboerijn	27,64	28,19	28,12	27,98
13GC	BS De Tweemaster	29,53	29,57	29,14	29,41
13KS	Samen Onderweg	31,68	31,82	31,83	31,78
	Samen Onderweg	35,66	37,46	37,16	36,76
13UB	BS Graaf Reinald	28,43	28,77	28,74	28,65
13XL	Meander - JP Waale	32,26	32,42	32,67	32,45
	Meander - De Poorter	36,53	37,24	37,96	37,24
	Meander - Anne Frank	35,03	35,52	35,58	35,38
14LW	OBS De Merwedonk	27,43	27,32	27,41	27,39
23CC	CBS De Regenboog	27,51	27,12	26,98	27,20
23CC02	Het Kleurenlint (bij Regenboog)				

Bron

<https://www.onderwijsinspectie.nl/documenten/data-bestanden/2023/11/30/schoolweging-2020-2021-2022>

Bijlage 3 Analyse non bereik kinderopvang

Bijna driekwart (72%; n=596) van alle 824 kinderen van 2 en 3 jaar bezoekt een kinderopvang. Dit is vergelijkbaar met de vorige meting maar minder dan 2022 toen het percentage op 82 lag. Dit betekent dat 228 2- en 3-jarigen *geen* kinderopvang of andersoortige opvang bezoeken (=824-596). In 2023 waren dat 218.

Vooraf het aantal 2-jarigen in de opvang blijft *lager* dan bij de metingen van voor 2023. Naar alle waarschijnlijkheid zijn dit de **niet** geïndiceerde 2-jarigen. Het bereik van ve – percentage ve-geïndiceerde kinderen dat een ve locatie bezoekt – is immers onverminderd hoog.

Bij de vorige meting kwamen in een extra analyse in de vorm van gesprekken met de ve-partners de volgende mogelijke verklaringen aan de orde voor het verminderd aantal kinderen, vooral het aantal 2-jarigen, in de kinderopvang.

- Wellicht nog de nasleep van corona:
 - Jong JGZ heeft tijdens corona minder 2-jarigen kunnen zien, waardoor de toeleiding minder intensief is;
 - Ook kinderopvanginstellingen zelf moeten de activiteiten weer gaan organiseren om het aantal aanmeldingen te verhogen (zoals bijvoorbeeld open dagen en andere opstellingen voor ouders).
- Ouders onderling stimuleren elkaar minder om hun 2-jarige naar de peuteropvang te laten gaan, wellicht mede op basis van de eerder genoemde ontwikkelingen.
- De indruk is dat opvang bij opa en oma populair(der) is: goedkoop, eigen familie, en aan huis (bij de kinderen).
- Sommige ouders – werkzaam in de kinderopvang – kunnen hun eigen kind meenemen.
- Wellicht dat meer kinderen naar gastouder-opvang gaan.
- Het verhaal gaat dat ouders die een NT2 traject volgen, daar gastouder-opvang bij aangeboden krijgen.
- Veranderingen in de samenstelling van de populatie in de wijk. Zo kan nieuwbouw eraan bijdragen dat ouders – met name in Oost – naar de buitenwijken zijn verhuisd.
- Voor veel ouders speelt kinderopvang pas als de basisschool in zicht komt, en dat is met 3 jaar. Hierdoor is voor ouders de *urgentie* om hun kind naar de peuteropvang te laten gaan pas op die leeftijd aanwezig.
- Wellicht spelen ook praktische redenen mee, zoals het niet aansluiten van de schooltijden op de openingstijden van de opvang.

Het zal een *mix* van de redenen zijn die er voor zorgt dat - met name het aantal (niet geïndiceerde) 2-jarigen - in de kinderopvang lager blijft.

Als leren je lief is

facebook.com/cedgroep

twitter.com/cedgroep

linkedin.com/company/ced-groep

www.cedgroep.nl